

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ ЗА 2016 РІК

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ ТА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Ліси України за своїм призначенням і розміщенням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та інші функції, забезпечують потреби суспільства в лісових ресурсах.

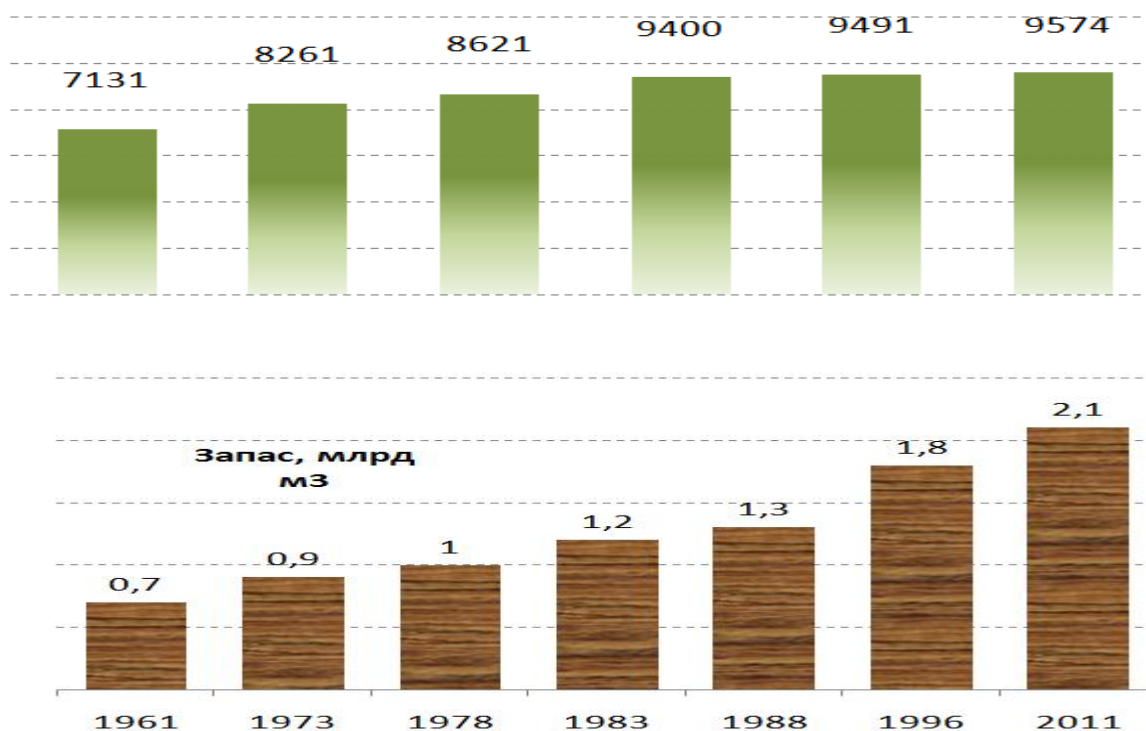
Загальна площа лісових ділянок, що належить до лісового фонду України, становить 10,4 млн га, в тому числі вкриті ліською рослинністю 9,6 млн га.

Лісистість України становить 15,9%. Але, незважаючи на досить невелику лісистість території, Україна займає 9-те місце у Європі за площею лісів та 6-те місце за запасами деревини.

<i>№ n/n</i>	<i>Країна</i>	<i>Загальна площа території країни, тис. га</i>	<i>Площа вкритих ліском земель, тис. га</i>	<i>Лісистість</i>
1	Швеція	45218	30625	67,7
2	Іспанія	50596	27748	54,8
3	Фінляндія	33814	23116	68,4
4	Туреччина	77945	21702	27,8
5	Франція	54919	17572	32,0
6	Норвегія	32376	12384	38,3
7	Німеччина	35702	11076	31,0
8	Італія	30132	10916	36,2
9	Україна	60355	9573,9	15,9
10	Польща	31268	9319	29,8

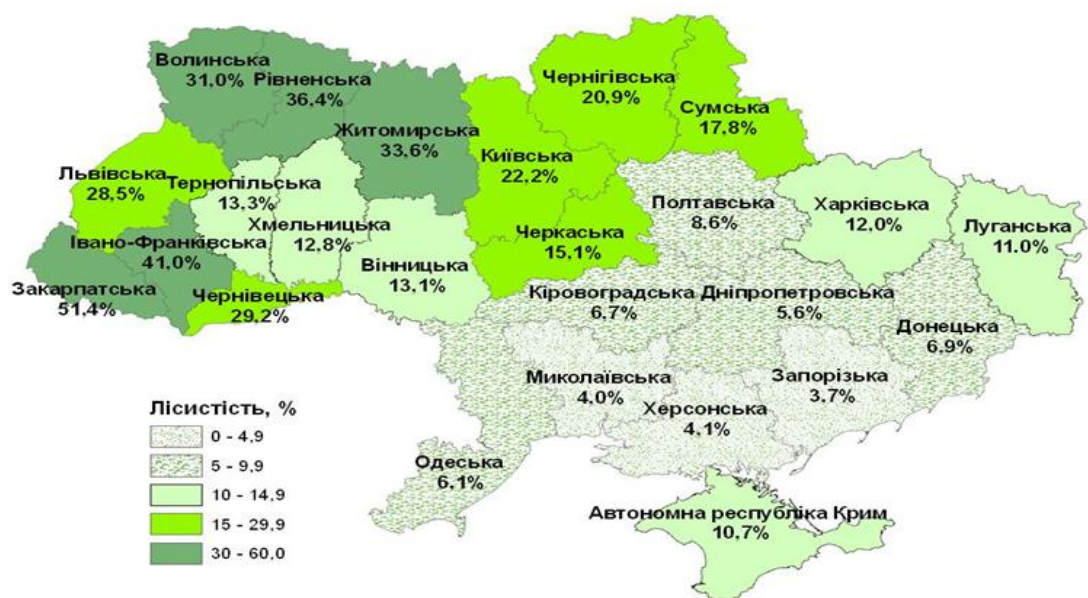
За 50 років лісистість зроста майже у півтора рази

Площа вкритих лісовою рослинністю земель, тис.га¹

Лісорослинні умови в Україні вкрай неоднорідні, тому ліси поширені територією держави нерівномірно. Лісистість варіює від 3,7% в Запорізькій до 51,4% в Закарпатській областях.

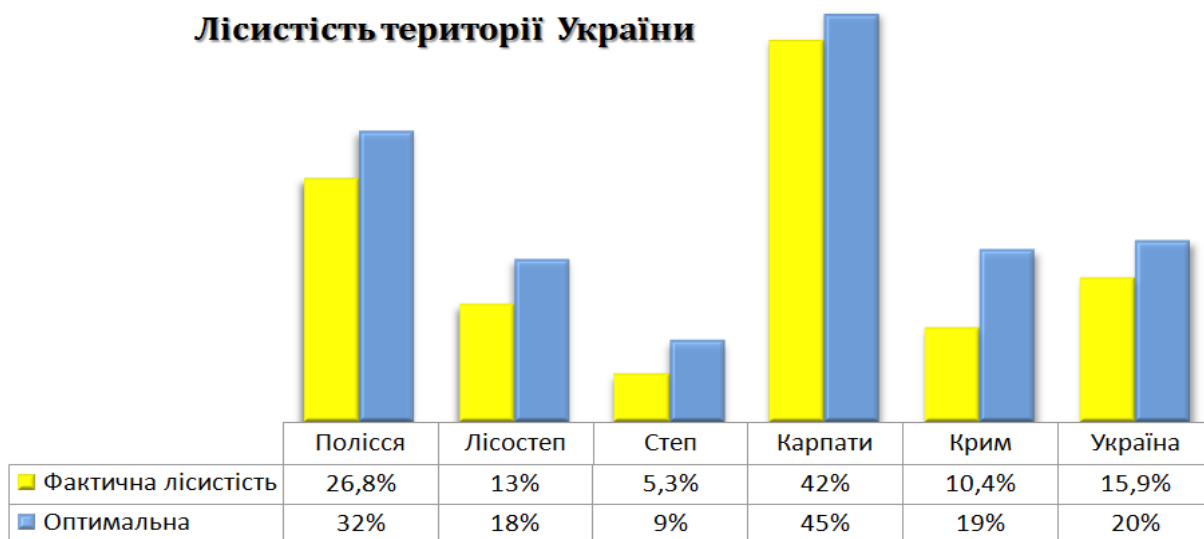
Ліси зростають у трьох природних зонах (Полісся, Лісостеп, Степ), в Карпатах та гірських районах Криму, які мають різкі відмінності щодо лісорослинних умов.

¹ Інформація наведена за результатами державного обліку лісів 2011 року

Лісистість у різних природних зонах має значні відмінності й не досягає оптимального рівня, за якого ліси найпозитивніше впливають на клімат, ґрунти, водні ресурси, протидіють ерозійним процесам, а також забезпечують одержання більшої кількості деревини.

Лісистість території України

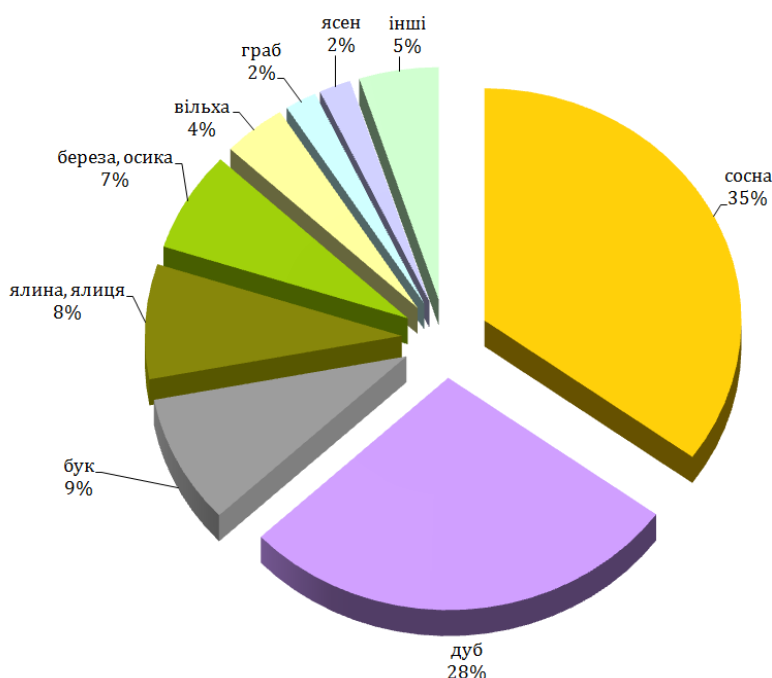
Більше половини лісів країни створені людиною та потребують посиленого догляду.

Вікова структура лісів історично склалась під впливом заліснення великих площ зрубів після Другої світової війни, створення нових лісів на значних площах у 50-70 роках минулого століття.

У результаті найбільшу питому вагу у насадженнях мають середньовікові деревостани – 45%. Середній вік лісів становить понад 60 років, відбувається поступове старіння лісів, що призводить до погіршення їх санітарного стану.

Ліси України сформовані понад 30 видами деревних порід, серед яких домінують сосна, дуб, бук, ялина, береза, вільха, ясен, граб, ялиця. Хвойні насадження займають 43% загальної площі, зокрема, сосна – 35%. Твердолистяні насадження становлять 43%, зокрема, дуб і бук – 37%.

Запас деревини в лісах оцінюється в межах 2,1 мільярда м³.

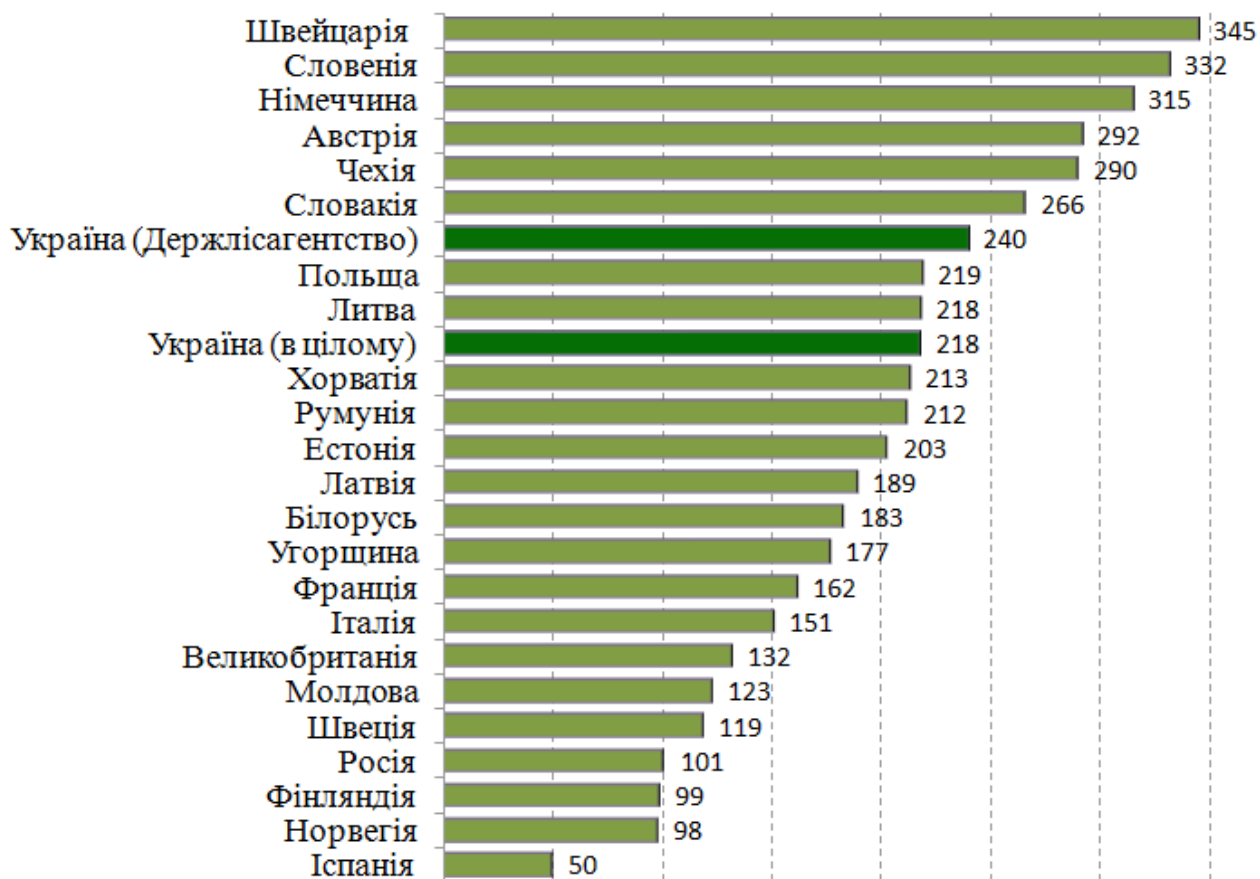
За рік в лісах України в середньому приростає 35 млн м³ деревини. Середньорічний приріст деревини на 1 га у лісах Держлісагентства дорівнює 3,9 м³ на 1 гектар і коливається від 5,0 м³ в Карпатах до 2,5 м³ у Степовій зоні.

Відбувається поступове збільшення запасу, що підтверджує значний економічний і природоохоронний потенціал наших лісів.

У лісах Держлісагентства запас на 1 гектарі складає близько 240 м³ (7-ме місце в Європі, в Польщі – 219 м³, в Білорусі – 183 м³, в Швеції – 119 м³).

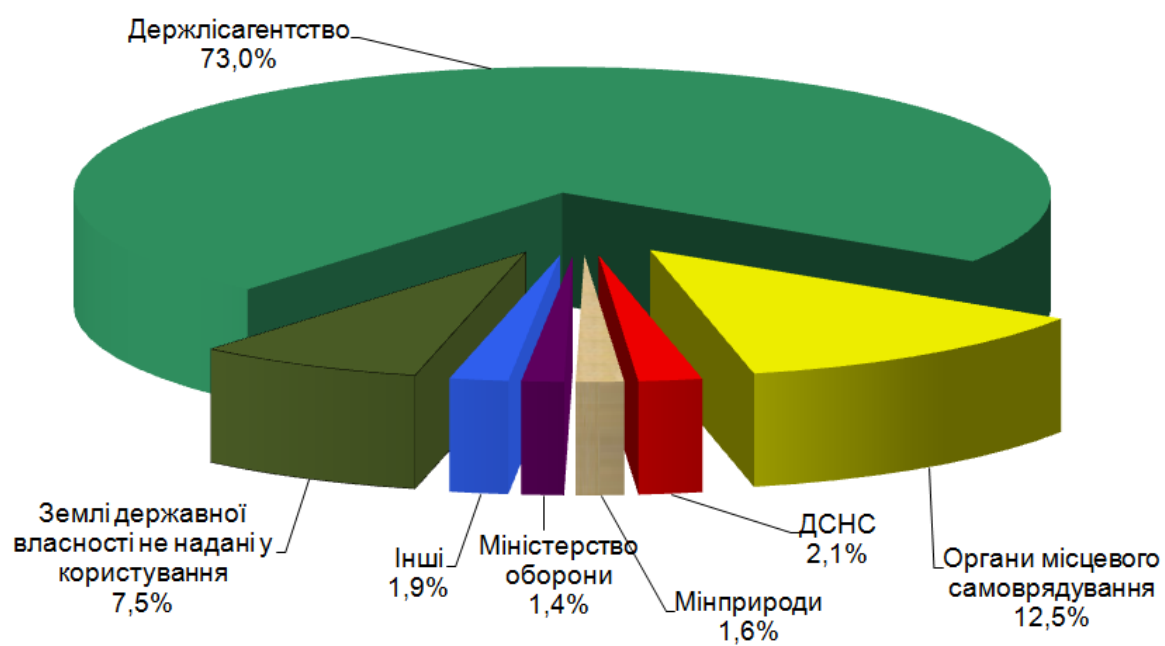
В цілому по Україні цей показник нижчий і складає 218 м³ (9-ме місце в Європі) за рахунок у першу чергу лісів реформованих сільгосппідприємств, які зріджені та знаходяться в складному санітарному стані.

Середні запаси деревостанів в окремих державах Європи, м³/га

Відповідно до Земельного та Лісового кодексів ліси України можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

Переважна більшість лісів перебуває у державній власності. У процесі розмежування земель до комунальної власності можуть бути віднесені близько 1,3 млн га (13%) земельних ділянок лісогосподарського призначення, що знаходяться у постійному користуванні комунальних підприємств, підпорядкованих органам місцевого самоврядування. Частка лісів приватної власності складає менше 0,1% загальної площі лісових земель. Близько 800 тис. га лісових земель державної власності не надані в користування та віднесені до земель запасу. В Україні історично сформована ситуація з закріпленням державних лісів за численними постійними лісокористувачами (для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям кількох десятків міністерств і відомств). За відомчим підпорядкуванням, найбільша площа лісових земель (близько 73%) перебуває у користуванні лісогосподарських підприємств Держлісагентства.

II. ЗАВДАННЯ, ЗАХОДИ ЇХ ВИКОНАННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ ТА АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ

Відтворення лісів

Відтворення лісів у 2016 році проведено на площі 52,6 тис. гектарів, що майже на 10% більше від запланованого річного завдання. Площа відтворення лісів перевищує площу суцільних зрубів (50,1 тис. га) майже на 5%.

Садіння і висівання проведено на площі 34,4 тис. гектарів, що на 14% більше від запланованого річного завдання, з яких 2,6 тис. га – лісорозведення або нові ліси. Весь обсяг робіт виконаний на землях лісогосподарського призначення і на землях, що передані державним підприємствам для лісорозведення. До лісових культур зараховано також 18,2 тис. га лісових насаджень створених шляхом природного поновлення.

Необхідно також зазначити, що орієнтовний обсяг відтворення лісів у 2017 році становитиме понад 50 тис. га, в тому числі нові ліси будуть створені на площі близько 2 тис. га. Лісогосподарські підприємства, які входять до сфери управління Держлісагентства, забезпечать своєчасне відновлення лісів на зрубках.

Лісовпорядкування та сертифікація лісів

Лісовпорядкування забезпечує інвентаризацію та оцінку лісових ресурсів для належної організації постійними лісокористувачами ведення лісового господарства.

Результатом роботи лісовпорядкування є розроблення проектів організації та розвитку лісового господарства, які передбачають екологічно обґрунтоване ведення лісового господарства, обчислення невиснажливого обсягу використання лісових ресурсів, визначення обсягів робіт щодо відтворення лісів, охорони лісів від пожеж, захисту від шкідників та хвороб.

У 2016 році базове лісовпорядкування проведено на площі 593 тис. га, безперервне лісовпорядкування на площі 5208 тис. га, виконані камеральні роботи на площі 450 тис. га.

Лісова сертифікація, як оцінка ведення лісового господарства, запроваджена з метою забезпечення виконання лісами на засадах сталого розвитку економічних, екологічних і соціальних функцій.

В Україні отримала розвиток лісова сертифікація за міжнародною схемою Лісової опікунської ради (Forest Stewardship Council - FSC). На сьогодні сертифіковано більше 3,3 млн га лісів України або 32%, в т.ч. 3,2 млн га, або 39%, лісів державних лісогосподарських підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства.

Площа сертифікованих лісів в розрізі областей

Область	Площа, га
Вінницька область	97493,3
Волинська область	533439,0
Житомирська область	371259,5
Закарпатська область	345880,2
Івано-Франківська область	232439,0
Київська область	91578,1
Львівська область	430431
Рівненська область	737123,2
Тернопільська область	29036,4
Черкаська область	36144,0
Чернівецька область	147214,5
Чернігівська область	341535,8
Разом:	3393574,0

Проведення заходів з поліпшення якісного складу лісів

У 2016 році виконані заплановані заходи поліпшення якісного складу та оздоровлення лісів. Рубки формування молодняків проведені на площі понад 43 тис. га, що становить 104% до завдання.

Під час проведення рубок формування і оздоровлення лісів заготовлено понад 9 млн. куб. м ліквідної деревини, що становить 130% до завдання.

Ліміти заготівлі деревини в порядку рубок головного користування використані на 91%, заготовлено 7,4 млн куб. м ліквідної деревини.

Інформація про виконання лісгосподарських заходів з поліпшення якісного складу лісів та проведення інших заходів за 2016 рік

№ п/п	Рескомліс, обласні управління, установи, підприємства безпосереднього підпорядкування	Освітлення та прочищення, га			Обсяги заготівлі ліквідної деревини під час здійснення рубок формування і оздоровлення лісів та проведення інших заходів, тис. куб. м		
		завдання	виконання	%	завдання	виконання	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Волинське	3191	3325	104,2	288,0	416,0	144,4
2	Житомирське	4583	4595	100,3	959,8	1569,7	163,5
3	Рівненське	3181	3240	101,9	699,9	926,2	132,3
4	Чернігівське	2246	2376	105,8	228,8	373,5	163,2
	ПОЛІССЯ - разом	13201	13536	102,5	2176,5	3285,4	150,9
5	Вінницьке	2870	2950	102,8	171,3	179,2	104,6
6	Київське	2933	3173	108,2	602,2	875,6	145,4
7	Полтавське	840	1004	119,5	318,8	374,3	117,4
8	Сумське	2322	2460	105,9	247,4	294,3	119,0
9	Тернопільське	1809	1828	101,1	101,1	93,8	92,8
10	Харківське	943	967	102,5	305,1	305,2	100,0
11	Хмельницьке	2095	2259	107,8	258,6	375,2	145,1
12	Черкаське	2001	2031	101,5	307,4	325,8	106,0
	ЛІСОСТЕП - разом	15813	16672	105,4	2311,9	2823,5	122,1
13	Дніпропетровське	116,0	157,0	135,3	43,6	62,4	143,1
14	Донецьке	39,5	39,5	100,0	43,2	43,2	100,0
15	Запорізьке	38	29	76,3	23,4	29,4	125,6
16	Кіровоградське	516	564	109,3	162,7	184,2	113,2
17	Рескомліс АР Крим	-	-	-	-	-	-
18	Луганське	172	98	57,0	115,2	132,6	115,0

19	Миколаївське	1	1	100,0	22,9	22,9	100,0
20	Одеське	227	238	104,8	161,2	104,5	64,8
21	Херсонське	2	2	100,0	54,2	54,2	100,0
	СТЕП - разом	1112	1129	101,5	626,4	633,4	101,1
22	Закарпатське	2737	2899	105,9	746,7	927,9	124,3
23	Ів.-Франківське	2554,0	2663,0	104,3	380,9	533,4	140,0
24	Львівське	2818,0	2887,0	102,4	367,6	412,9	112,3
25	Чернівецьке	3260	3384	103,8	276,5	335,2	121,2
	КАРПАТИ - разом	11369	11833	104,1	1771,7	2209,4	124,7
26	Севастоп. ДЛМГ						
27	УкрНДІЛГА	152	152	100,0	74,0	80,6	108,9
28	УкрНДІгірліс	2,0	2,0	100,0	1,0	1,0	100,0
29	Шацький НПП	12	12	100,0	4,5	6,5	144,4
	ВСЬОГО	41661	43336	104,0	6966	9040	129,8

Охорона та збереження біорізноманіття (характеристика ПЗФ у лісах Держлісагентства, заходи збереження біорізноманіття)

Лісові ландшафти в структурі природно-заповідного фонду України займають провідне місце.

У лісах, що належать до сфери управління Держлісагентства, створено майже 3,3 тис. територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею близько 1,3 млн га. Заповідність підпорядкованих лісів становить 16,1%. Практично у всіх регіонах заповідність в лісах вища ніж загальнодержавна.

З 1991 року площа природно-заповідного фонду в лісах Держлісагентства зросла майже в два рази, і це не враховуючи площі лісів, які були вилучені під об'єкти ПЗФ та надані у постійне користування установам Мінприроди.

До сфери управління Держлісагентства належать 13 природоохоронних установ (на площі 0,2 млн. га), серед яких: 6 природних заповідників, 6 національних природних парків і один господарство-парк.

Охорона та утримання установ ПЗФ забезпечується спеціальними адміністраціями за рахунок коштів державного бюджету, а на решті територій ПЗФ (заказники, заповідні урочища тощо – на площі 1,1 млн. га) охорона та збереження природних комплексів покладається на підприємства, у віданні яких вони перебувають.

Заготівля деревини на територіях природоохоронних територій здійснюється виключно в порядку проведення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів внаслідок антропогенного впливу, збереження та відновлення рослинних угруповань, здійснення протипожежних і санітарних заходів, ліквідації наслідків стихійних лих.

З метою вдосконалення режиму збереження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, Держлісагентством виданий наказ від 20.01.2017 № 17 «Про додаткові заходи охорони видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України». Зокрема, доручено на територіях установ природно-заповідного фонду сформувати для вказаних видів охоронні ділянки, забезпечити їх належний облік, розробити відповідні організаційні та лісогосподарські заходи направлені на збереження середовищ їх існування.

Захист лісів від шкідників і хвороб

Ліси Карпат і Полісся виконують екологічні функції не лише на тій території, на якій вони зростають. Ці ліси є основою для забезпечення зайнятості населення в лісовому господарстві, на лісозаготівлях та в деревообробному виробництві. Тому збереження, примноження і раціональне використання лісових багатств є загальнодержавним завданням.

Ліси підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства, щороку пошкоджуються шкідниками і хворобами на площі більше 600 тис. га.

Катастрофічного розмаху всихання ялиників в усій Європі набуло з 2003 року. На сьогодні обсяги всихання як похідних, так і корінних ялиників Українських Карпат набули стихійних масштабів і продовжують збільшуватись й надалі. Це негативне явище сягнуло 36 тис. га і маса всихаючої на корені деревини складає більше 11 млн куб. м. Всі ці негативні чинники спричиняють погіршення санітарного стану лісів, втрати ресурсів деревини, що призводить до значних економічних збитків.

Окрім того, у зв'язку з постійно зростаючим техногенним та антропогенним навантаженням, несприятливими кліматичними умовами загальний санітарний стан лісів потребує покращення. Сприяє цьому погіршення лісопатологічної ситуації в лісах інших лісокористувачів, де лісозахисні заходи практично не проводяться і вони є резерватами накопичення шкідників і хвороб та розповсюдження їх в лісах підприємств і установ, що належать до сфери управління Держлісагентства.

Відмічається значне зростання площ всихання соснових і дубових насаджень у Кіровоградському облуправлінні (дуб – 40,3 тис. га, сосна – 3,4 тис. га), Волинському (сосна – 36,8 тис. га, дуб – 2,6 тис. га), Черкаському (сосна – 13,7 тис. га, дуб – 10,6 тис. га), Житомирському (сосна – 16,4 тис. га, дуб – 3,8 тис. га), Чернігівському (сосна – 14,1 тис. га, дуб – 1,5 тис. га) та інших облуправліннях.

Одним з основних і найбільш дієвих засобів попередження масового розповсюдження патологічних процесів у лісах є санітарні і інші рубки формування і оздоровлення лісів, з подальшим обов'язковим відновленням пошкоджених насаджень шляхом створення нових високопродуктивних та з високими захисними і іншими корисними властивостями деревостанів. Щорічно проводяться санітарні рубки, а на місці зрубів створюються нові деревостани з господарсько цінних деревних порід відповідно до умов місця зростання.

Проведені заходи дозволили уникнути безповоротної втрати ресурсів деревини в умовах економічної кризи.

За рахунок деревини, яка отримується при здійсненні заходів з поліпшення санітарного стану насаджень, лісове господарство має можливість залучати власні кошти для охорони і відтворення лісів.

Лісогосподарські підприємства галузі, незважаючи на відсутність фінансування з державного бюджету, здійснюють заходи щодо покращання санітарного стану лісів.

У 2016 році ліквідацію захаращеності лісів проведено на площі 25,5 тис. га, суцільні санітарні рубки – 23,3 тис. га. В осередках шкідників лісу проведені винищувальні заходи на площі 8,3 тис. га.

Своєчасне проведення заходів з поліпшення санітарного стану в ослаблених і пошкоджених хворобами та стихіями лісах дозволяє запобігати втраті десятків мільйонів кубічних метрів деревини та не допускати безповоротних екологічних і економічних втрат.

Розуміючи, з одного боку, занепокоєння суспільства щодо можливих зловживань під час проведення суцільних санітарних рубок, а з другого боку, гостру необхідність у здійсненні санітарно-оздоровчих заходів у лісах, Держлісагентство розробило нові Санітарні правила у лісах України.

Нова редакція Санітарних правил у лісах України була прийнята 26 жовтня 2016 року на засіданні Уряду.

Ними передбачено заборонену проведення всіх санітарно-оздоровчих заходів навколо місць гніздування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, хижих та інших птахів.

Окрім того, заборонені суцільні санітарні рубки у:

1. Заповідних зонах біосферних заповідників, національних природних і регіональних ландшафтних парках, природних заповідниках, пам'ятках природи, заповідних урочищах;

2. Зонах регульованої та стаціонарної рекреації національних природних парків, буферних зонах біосферних заповідників, загальнозоологічних, ботанічних, лісових та орнітологічних заказників.

3. Лісах у період масового розмноження диких тварин (з 1 квітня по 15 червня).

В інший період загалом у лісах буде обмежено проведення суцільних санітарних рубок **виключно** моментами крайньої необхідності (пошкодження насаджень пожежами, шкідниками і хворобами лісу, стихійними явищами і техногенними впливами до ступеня їх загибелі) з обов'язковим відновленням нових стійких і високопродуктивних лісів на цих вирубках.

Вимоги до здійснення суцільних санітарних рубок стали більш жорсткішими. Важливо наголосити на тому, що розширюватиметься склад спеціальної комісії, яка визначає доцільність призначення суцільної санітарної рубки. До її складу в обов'язковому порядку залучатимуться представники органів місцевого самоврядування.

Наміри проведення санітарно-оздоровчих заходів (їх перелік) власники лісів повинні погоджувати зі спеціалізованою службою лісозахисту, терорганом Держлісагентства, на територіях природно-заповідного фонду – з облдержадміністраціями та обов'язково оприлюднювати на своїх веб-сайтах.

Усі власники лісів інформують Мінприроди про лісові ділянки, що потребують рубок деревини. Ця інформація також оприлюднюється на офіційному веб-сайті Мінприроди.

Кожен територіальний орган Держлісагентства повинен протягом одного робочого дня надсилати до облдержадміністрацій, органів місцевого

самоврядування та оприлюднювати на своєму веб-сайті висновок про необхідність проведення суцільної санітарної рубки.

Таким чином, кожен громадянин може бачити, де планується провести суцільну санітарну рубку дерев з обґрунтуванням її доцільності. Це унеможливить зловживання.

Потрібно розуміти, що повністю відмовитися від здійснення санітарно-оздоровчих заходів ми не можемо. Адже, наприклад, шкідники з одного дерева можуть швидко поширюватися на здорові дерева, сухі дерева можуть завдати шкоди людям, які відпочиватимуть у лісі та багато іншого.

Тому передбачено перехід від суцільних санітарних рубок до вибіркового, тобто з насаджень будуть вилучатися лише пошкоджені дерева, які неможливо вилікувати.

Вибіркові рубки також чітко регламентовані. Важливим є те, що при відведенні дерев у вибіркочу санітарну рубку проводиться нумерація дерев, що підлягають вирубуванню. Складається нумераційна відомість із зазначенням породи, категорії технічної придатності деревини і підстави для відбору їх у рубку. Дерев з дуплами залишатимуться з метою забезпечення лісової фауни природним укриттям.

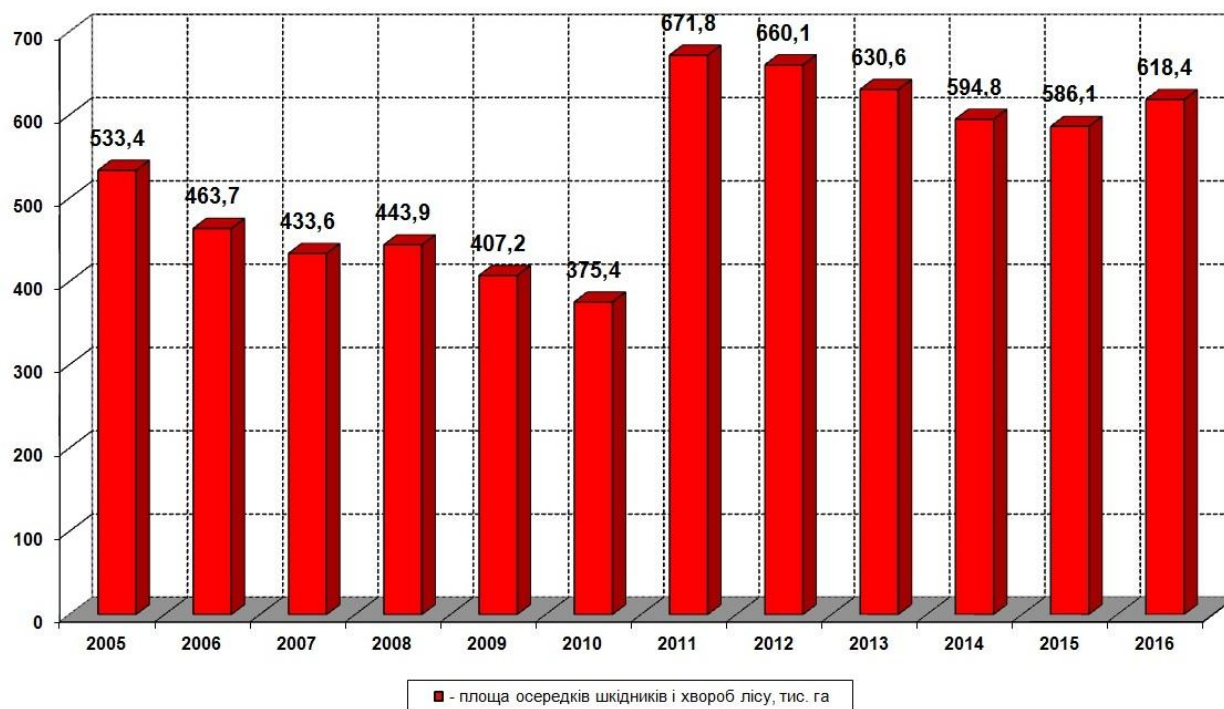
Також підлягатимуть збереженню окремі повалені сухостійні дерева, які слугують середовищем існування та захисту інших об'єктів живої природи. Про це робитися відмітка у матеріалах відводу та лісорубному квитку.

Для середовища існування також при проведенні робіт з ліквідації захаращеності в лісах на територіях природно-заповідного фонду (крім хвойних молодняків за межами природних заповідників, заповідних зон і заповідних урочищ) існує вимога передбачення залишків неліквідної деревини обсягом не менше 30 куб. метрів на один гектар.

Прийняті нові Санітарні правила дозволять суттєво підвищити якість проведення санітарно-оздоровчих заходів у лісах з урахуванням норм європейського законодавства стосовно забезпечення оптимального середовища існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення видів рослинного і тваринного світу, мінімізації негативного впливу діяльності людини на території і об'єкти природно-заповідного фонду України.

Динаміка площ осередків шкідників і хвороб лісу

Лісові пожежі

Пожежонебезпечний період 2016 року відрізнявся від інших, що спричинило значну напругу та складнощі в роботі з охорони лісів від пожеж. Тривала відсутність опадів і посуха зумовили велику пожежну небезпеку на всій території України. За даними Укргідрометцентра липень та вересень 2016 року виявилися найспекотнішими місяцями за всю історію метеоспостережень (136 років). Незважаючи на екстремальні погодні умови, переважна більшість пожеж ліквідована на початковій стадії. Не допущено пошкодження чи загорання житлових будинків, місць відпочинку, або інших об'єктів, що розташовані поблизу лісів або в лісах.

У 2016 році ліквідовано 945 пожеж на площі 1101 га, що складає 42% від кількості та площі у порівнянні з показниками 2015 року. Середня площа однієї пожежі не змінилася і склала 1,2 га.

Втримати ситуацію під контролем вдалося за рахунок: організації постійного цілодобового чергування по всій вертикалі управління; своєчасного виявлення осередків загорань завдяки широкому впровадженню телеустановок і посиленню наземного патрулювання; оперативного реагування підвідомчих протипожежних підрозділів, більш ефективної взаємодії із службами ДСНС; збільшенню обсягів профілактичних протипожежних заходів (мінералізовані смуги, догляд за ними тощо); гасінню пожеж на землях інших користувачів, допомоги місцевого населення, активній роботі з громадськістю.

Характеристика протипожежних заходів

За 2016 рік з метою попередження лісових пожеж підприємствами влаштовано 51 км протипожежних розривів та 57,3 тис. км мінералізованих смуг, проведено догляд за ними в обсязі 240 тис. км.

У лісових масивах вздовж доріг загального користування та у місцях відпочинку населення виставлено 12,8 тис. аншлагів, панно, плакатів на протипожежну тематику. У ЗМІ оприлюднені 2 тис. статей і звернень, проведено понад 17,7 тис. лекцій та бесід про дотримання вимог пожежної безпеки в лісах. Перекрито понад 14 тис. позапланових доріг.

Проведено 17,8 тис. рейдів, за порушення вимог пожежної безпеки в лісах притягнуто до адміністративної відповідальності 2009 правопорушників на суму 54,2 тис. гривень.

Порівняльна таблиця лісових пожеж

№ п/п	Обласні управління, підприємства та організації, що входять до сфери управління Держлісагентства	Середня площа однієї пожежі, га	2016 рік			Середня площа однієї пожежі, га	2015 рік		
			Кількість пожеж	площа, га			Кількість пожеж	площа, га	
				всього	у т.ч. верх.			всього	у т.ч. верх.
1	Вінницьке				2,6	3	7,9		
2	Волинське	0,7	23	17,1	2,1	99	211,4	34	
3	Дніпропетровське	0,5	167	76,9	0,6	231	144,3	2	
4	Донецьке	0,8	24	19,3	0,3	90	25,1		
5	Житомирське	0,3	36	12,5	0,5	220	102,4		
6	Запорізьке	1,9	109	206,1	26	1,1	31	33,0	4
7	Київське	0,5	102	50,1	3,5	0,2	359	84,2	
8	Кіровоградське				0,4	4	1,7		
9	Луганське	5,3	91	485	103	3,1	353	1105,4	77
10	Львівське	1,7	4	6,7		1,3	3	3,9	2
11	Миколаївське	0,7	50	36,8	0,7	0,8	48	39,9	13
12	Одеське	1,7	15	25,1		0,5	11	5,2	
13	Полтавське	0,2	3	0,5		1,0	29	29,1	
14	Рівненське	1,1	15	16,9	2,9	1,9	67	127,7	8
15	Сумське	0,2	14	3,1		0,3	85	22,4	
16	Тернопільське				1,3	5	6,5		
17	Харківське	0,1	37	5,4		0,4	178	79,2	
18	Херсонське	0,6	169	107,8	5	0,3	123	42,0	7
19	Хмельницьке	0,1	13	1,8		8,9	46	410,2	81
20	Черкаське	0,1	30	3,2		0,2	72	16,8	1
21	Чернігівське	0,3	20	5,8		1,0	84	80,9	7
22	Закарпатське	1,6	8	13,1		1,3	16	21,3	
23	Ів.-Франківське	0,2	1	0,2		0,5	6	3,0	
24	Чернівецьке	0,6	1	0,6					
25	УкрНДЛГА	0,5	13	6,4		0,3	62	21,2	
26	УкрНДГірліс								
27	Шацький НПП								
Всього		1,2	945	1101	141	1,2	2225	2625	234
<i>У відсотках в порівнянні з відповідними показниками 2015 року</i>		99	42	42	60				

Боротьба з незаконними рубками

Забезпечення належної охорони підвідомчих лісів від незаконних рубок знаходиться під посиленою увагою Держлісагентства.

З метою підвищення взаємодії між різними органами виконавчої влади та правоохоронними органами т.в.о. Голови Держлісагентства Юшкевич Х.В. було підготовлено та надіслано до голів обласних державних адміністрацій лист від 15.06.2016 № 01-18/3473-16 з пропозицією про проведення спільних нарад за участю працівників територіальних органів поліції, Служби безпеки України, Державної фіскальної служби України, Держекоінспекції України та начальників обласних управлінь лісового та мисливського господарства для напрацювання спільних заходів у частині забезпечення охорони лісів від незаконних рубок та інших лісопорушень.

Згідно з наказом Держлісагентства від 01.08.2016 № 298 керівників територіальних органів Держлісагентства, підприємств та установ, що належать до сфери його управління, зобов'язано забезпечити належну охорону лісів від порушень лісового законодавства.

З метою інформування громадськості про проведення рубок деревини в лісах, у Держлісагентстві прийнято рішення щодо забезпечення оприлюднення на офіційних веб-сайтах обласних управлінь лісового та мисливського господарства постійних лісокористувачів інформації про перелік лісових ділянок, відведених для заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, рубок формування та оздоровлення лісів та інших рубок, пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства.

Окрім того, надано доручення ВО «Укрдержліспроект» забезпечити оприлюднення на своєму веб-сайті планів лісонасаджень, пофарбованих за панівними породами, для державних лісогосподарських підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства.

Завдяки скоординованим діям державної лісової охорони та правоохоронних органів вдалося збільшити кількість виявлених правопорушень у лісах. Так, у 2016 році державною лісовою охороною передано до судових та правоохоронних органів 2162 справи щодо незаконної вирубки лісів. Окрім того, за допущення чи покривання незаконної вирубки було притягнуто до дисциплінарної відповідальності 744 посадових осіб держлісоохорони, у тому числі 79 – звільнено із займаних посад.

Інформація про незаконні рубки, скоєні в лісах Держлісагентства за 2016 рік

№ п/п	Територіальні органи	Незаконні рубки							Передано справ до судових та правоохоронних органів	Розглянуто справ судами	Притягнуто до дисциплінарної відповідальності посадових осіб ДЛО	в т.ч. звільнено із займаних посад посадових осіб ДЛО	Порушено кримінальних справ щодо посадових осіб ДЛО	Засуджено
		Кількість випадків, шт.	Обсяг, куб. м	Шкода, тис. грн	в т.ч. невиявленими лісопорушниками		Відшкодовано, тис. грн	%						
					обсяг, куб. м	шкода, тис. грн								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Рескомліс													
2	Вінницьке	85	33	205,1	10	72	53,7	26	2		15			
3	Волинське	935	2479	15466,7	1921	12508,1	1477,8	10	77	21	159	10		
4	Дніпропетровське	138	1496	7667,0	827	7543,9	26,2	0,3	125	2	1			
5	Донецьке	55	403	3684,7	339	3390,2	26,2	1	35	1				
6	Житомирське	205	1894	9532,8	1441	7437,0	504,1	5	101	2	58			
7	Запорізьке	94	1342	6902,5	1333	6868,2	30,6	0,4	60					
8	Київське	124	763	3350,9	582	2753,6	179,6	5	53	2				
9	Кіровоградське	35	195	887,9	147	709,0	98,6	11	11		11	2		
10	Луганське	76	1036	7013,4	868	6044,9	30,0	0,4	44	3	7		1	
11	Львівське	692	3268	15802,2	2392	11898,0	677,9	4	397	34	78	11		
12	Миколаївське	49	181	1296,4	92	769,0	30,5	2	14					
13	Одеське	96	191	1120,7	136	881,4	62,0	6	65	4	9	1		
14	Полтавське	136	710	2561,8	579	2000,0	105,6	4	17	2				
15	Рівненське	1275	1706	9089,9	1056	5330,8	1077,1	12	191	16	99	17		
16	Сумське	78	123	455,7	25	107,8	183,6	40	8					
17	Тернопільське	156	356	1481,9	326	1382,0	99,1	7	16		24	2		
18	Харківське	369	955	4888,3	722	3416,9	189,0	4	135	5	14			
19	Херсонське	243	773	4329,6	721	4096,2	38,2	1	118		13			
20	Хмельницьке	85	539	2969,3	339	1791,1	70,5	2	39	3	1			
21	Черкаське	64	138	610,4	72	218,3	61,3	10	10					
22	Чернігівське	58	305	1392,4	250	1115,2	41,8	3	37		3			
23	Закарпатське	553	5844	22919,3	4021	14662,7	465,7	2	321	20	72	24	1	
24	Івано-Франківське	702	2434	11034,0	2106	9662,7	513,6	5	206	18	61	11	7	
25	Чернівецьке	92	407	1859,3	196	726,2	195,2	10	57	20	119	1	4	
26	УкрНДІЛГА	43	100	490,7	86	424,0	16,1	3	21	1				
27	Севастопольське ДЛМГ													
28	Шацький НПП	2	2	13,8			1,6	12	2					
29	УкрНДІГірліс	0												
	Всього:	6440	27673	137026,7	20587	105809,2	6255,6	5	2162	154	744	79	13	0

З метою посилення охорони хвойних насаджень від незаконного вирубування в новорічний період 2017 року Держлісагентством видано наказ від 15.11.206 № 404, в якому були передбачені заходи стосовно охорони хвойних насаджень та попередження правопорушень у лісовій сфері.

Загалом було задіяно 2 731 бригада у кількості 9 418 осіб. До складу охоронних бригад входили службові особи державної лісової охорони, працівники Національної поліції, громадськості, екологи та журналісти. Для прикладу, 2015 року працювала лише 1 181 бригада у кількості 4 488 осіб. Лісовими рейдовими бригадами складено більше 620 адміністративних протоколів та стягнуто штрафів на суму майже 45 тис. гривень. Окрім того, за заподіяну шкоду лісу порушники відшкодували 215,3 тис. гривень. Завдяки реалізованим заходам: посилення охорони новорічних насаджень, збільшенню кількості рейдових бригад, застосування самоклеєних етикеток, можливості перевірки легальності новорічних дерев за номером [онлайн](#) вдалося попередити значну кількість правопорушень.

Також Держлісагентством підготовлений законопроект про збільшення відповідальності за незаконну вирубку та протидію обігу незаконно добутих лісових ресурсів. Наприклад, пропонується за незаконну рубку штрафувати від 8,5 до 17 тис. грн (зараз від 800 до 1700 грн), або позбавленням волі до 5 років. За неправильну видачу лісорубних та лісових квитків, що призводить до порушення правил під час будь-яких рубок – штрафи майже 4,5 тис. грн (зараз це максимум 136 грн). За порушення права державної власності на ліси та незаконне використання земель лісового фонду – штрафи зростуть до 8500 тис. грн (зараз 306 грн). За підпали лісів та знищення їх вогнем – штраф 12 тис. грн. Якщо це призвело до людських жертв – за грати до 10 років. На законодавчому рівні пропонується закріпити ведення єдиного електронного обліку для всіх лісокористувачі. Для боротьби з незаконним обігом деревини – обов'язковість проведення обліку, до того як вона буде вивезена. Зараз у законодавстві взагалі відсутня відповідальність для підприємців, які скуповують деревину без документів про її походження. Ми пропонуємо ввести штрафи від 8,5 тис. грн до 17 тис. грн з конфіскацією необробленої деревини.

Використання лісових ресурсів

За 2016 рік підприємствами галузі від усіх видів рубок заготовлено 16363,2 тис. куб. м деревини, що на 420,4 тис. куб. м, або на 2,6% більше в порівнянні з 2015 роком.

З них на рубках головного користування заготовлено 7446,8 тис. куб. м, що становить 98,9% від лісосічного фонду 2016 року, і на 49 тис. куб. м, або на 0,7% більше в порівнянні з 2015 роком.

Загальний обсяг реалізації деревини у круглому вигляді на внутрішній ринок у 2016 році становить 11673,1 тис. куб. м на загальну суму 8,1 млрд грн.

На зовнішній ринок реалізовано 2552,7 тис. куб. м деревини у круглому вигляді на загальну суму 2,7 млрд грн, в тому числі дров'яної деревини 1204,3 тис. куб. м та пиловника соснового 1348,4 тис. куб. метрів.

На загальні аукціони з продажу необробленої деревини, участь у яких можуть брати виключно суб'єкти господарської діяльності, які займаються переробкою деревини в Україні, у 2016 році було виставлено 4,4 млн куб. м необробленої деревини, під час торгів виявили бажання придбати 3,87 млн куб. м, що становить 88% від виставлених обсягів, фактично вітчизняними споживачами вибрано 3,3 млн куб. м, або 75% від виставленого обсягу.

На спеціалізовані торги, участь у яких можуть брати лише суб'єкти господарської діяльності, які мають власне плитне, фанерне та целюлозно-паперове виробництво, було виставлено 2,7 млн куб. м необробленої деревини, реалізовано під час торгів 1,2 млн куб. м деревини, або 45% від виставлених обсягів, фактично вибрано 1,17 млн куб. м, або 43% від виставленого обсягу.

В цілому на кварталні аукціони у 2016 році було виставлено 7,1 млн куб. м деревини, виявили бажання придбати 5,1 млн куб. м або 72%, фактично вибрано 4,5 млн куб. м, що становить 63% від виставленого обсягу.

Окрім того, на додаткових аукціонах, проведених протягом року, було реалізовано 670 тис. куб. м деревини.

Участь в аукціонах взяло 5275 учасників. Договори про поставку було заключено з 4088 споживачами.

За підсумками роботи 2016 року в порівнянні з минулим роком зросла ціна знеособленого кубометра заготовленої деревини на 94,8 грн, або на 15,7%, реалізованої деревини на 96,4 грн, або на 15,1%.

В середньому по Агентству рівень ціни знеособленого кубометра реалізованої деревини становить 736,3 грн.

Деревообробними підрозділами галузі за 2016 рік перероблено біля 1,6 млн куб. м деревини, що на 233 тис. куб. м, або 17%, більше, ніж за 2015 рік.

Випущено продукції переробки на суму 1,88 млрд грн, що на 39%, або 523 млн грн, більше, ніж за 2015 рік.

На 183 грн зріс випуск продукції з одного кубометра переробленої деревини, який станом на 01.01.2017 складає 1158,2 грн.

За 2016 рік, в порівнянні з 2015 роком, середньооблікова чисельність працівників в деревообробних підрозділах галузі збільшилась на 774 особи і становить 4809 осіб.

Одним з важливих показників, який характеризує ефективність переробки, є виробіток на одного працюючого, який збільшився на 54,8 тис. грн в порівнянні з 2015 роком і станом на 1 січня 2017 року складає 390 тис. грн.

Станом на 1.01.2017 на складах підприємств галузі знаходиться 909,3 тис. куб. м лісопродукції, що в порівнянні із залишками на початок 2016 року на 232,4 тис. куб. м більше, або на 34,3%. По відношенню до середньомісячної заготівлі обсяг залишків складає 66,7%.

Ведення мисливського господарства

Площа наданих в користування мисливських угідь в Україні становить 39,4 млн. гектар, із них надано: організаціям УТМР – 25,2 млн. гектар або 64% від загальної площі, підприємствам Держлісагентства – 4,2 млн. гектар або (10,8%) від загальної площі, користувачам іншої форми власності (клуби, громадські організації) – 9,9 млн. гектар або (25,2%) від загальної площі.

В Україні зареєстровано біля 750 тисяч мисливців або 1,5% до населення країни. Мисливцям надано 250 тисяч адміністративних послуг по видачі посвідчень мисливця та контрольної картки обліку добутої дичини на суму 3 млн грн., які поступили в місцеві бюджети.

У 2016 році 12 тисяч чоловік склали іспити і отримали посвідчення мисливця. На сезон полювання 2016 року контрольні картки отримали 238 тисяч чоловік.

У мисливському господарстві країни зайнято 6500 працівників, із них 4900 це штатні егері і 500 мисливствознавці, а також в системі Держлісагентства ще працює 366 державних районних мисливствознавців.

Проведено заходи щодо запобігання розповсюдження вірусу африканської чуми свиней в мисливських угіддях загрозованих зон. Проводиться добування та відправлення на діагностику диких кабанів на виявлення захворювання на АЧС. У 2016 році добуто 6043 голови дикого кабана, та 987 голів в січні 2017 року. Продовжується робота по зменшенню популяції кабана в мисливських угіддях до мінімальної щільності, за якої дозволяється полювання.

Проведено заходи щодо проведення діагностики перелітних птахів на високо патогенний грип птахів.

У 2016 році працівниками підвідомчих підприємств складено 2141 протоколів на порушників правил полювання, накладено 418 тис. грн. штрафів, та пред'явлено до відшкодування збитків на суму 118 тис. грн.

Площа мисливських угідь, яка обслуговується одним егерем в середньому становить 8 тисяч гектарів, в системі Держлісагентства – 6,9 тисяч гектарів, УТМР – 9,6 тисяч гектар, в інших користувачів 5,9 тисяч гектарів.

У 2016 році в мисливських угіддях України чисельність копитних тварин зменшилася у порівнянні з 2015 роком, на 2,6 тисяч голів і становить 230 тис. голів.

В Україні працює 366 державних районних мисливствознавці ними за минулий рік складено 1287 протоколів на порушників правил полювання або 60% від складених працівниками лісової охорони, в середньому 3,5 протоколів на мисливствознавця.

Розподіл кількості наданих адмінпослуг за областями

Законодавча та претензійно-правова робота

Претензійно-позовна робота та представництво в судах постійно ведеться Держлісагентством, обласними управліннями лісового та мисливського господарства та 406 підприємствами. Держлісагентство надає доручення працівникам територіальних органів та підприємств представляти інтереси Держлісагентства в судах.

За звітній період в судах знаходиться майже 240 справ, з яких стороною по справі, третьою особою виступає безпосередньо Держлісагентство. Понад 137 позовів подано органами прокуратури в інтересах держави в особі Держлісагентства.

Держлісагентство активізувало роботу щодо відстоювання інтересів стосовно права державної власності на ліси. Зокрема, Держлісагентство звернулося до Господарського суду м. Києва з позовною заявою до Чернівецької обласної державної адміністрації про визнання незаконним та скасування розпорядження Чернівецької обласної державної адміністрації від 03.03.2016 № 98-р «Про передачу земельних ділянок», яким визначено передати з державної у спільну власність земельні лісові ділянки загальною площею 66160,7 га.

Також за 2016 рік було отримано низку судових рішень, прийнятих на користь Держлісагентства, щодо правомірності припинення трудових договорів з керівниками державних лісогосподарських підприємств у зв'язку з порушенням ними законодавства чи обов'язків, передбачених контрактом. Серед таких підприємств: державне підприємство «Кременецьке лісове господарство» (Тернопільська обл.), державне підприємство «Володимирівське лісове господарство» (Миколаївська обл.), державне підприємство «Спеціалізоване лісогосподарське підприємство Камінь-Каширськагроліс» (Волинська обл.), державне підприємство «Цуманське лісове господарство», (Волинська обл.), державне підприємство «Шацьке учбово-досвідне лісове господарство» (Волинська обл.).

У 2016 році Держлісагентством проведено роботу щодо розробки та узгодження проекту Закону України про збільшення відповідальності за незаконну вирубку та протидію обігу незаконно добутих лісових ресурсів, 6 проектів постанов Кабінету Міністрів України, 6 проектів наказів Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Також, Держлісагентством опрацьовано 53 нормативно-правових актів, розроблених іншими центральними органами виконавчої влади. Підготовлено 35 проектів висновків до проектів Законів України.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 18.05.2015 № 19570/1/1-15 з метою приведення нормативно-правових актів КМУ до Закону України від 09.04.2015 № 323-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо охорони біорізноманіття" Держлісагентством розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 та від 12

травня 2007 р. № 724". Постанову прийнято Кабінетом Міністрів України 23.03.2016 р. № 213.

Також, у 2016 році було розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 та від 12 травня 2007 р. № 724". Метою проекту є підвищення якості проведення санітарно-оздоровчих заходів у лісах України з урахуванням норм європейського законодавства стосовно забезпечення оптимального середовища існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення видів рослинного і тваринного світу, мінімізації негативного впливу діяльності людини на території і об'єкти природно-заповідного фонду України. Зазначена постанова прийнята Кабінетом Міністрів України 26 жовтня 2016 р. № 756.

Відповідно до Законів України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII "Про прокуратуру" та від 28 грудня 2015 року № 901-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про Національну поліцію", якими внесено зміни до статті 91 Лісового кодексу України, розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Положення про державну лісову охорону". Постанова прийнята Кабінетом Міністрів України 31 серпня 2016 р. № 583.

Міжнародна діяльність

У 2016 році Держлісагентство брало активну участь у роботі міжнародних організацій та процесів лісівничого профілю, а саме:

На глобальному рівні:

Форум ООН з лісів (ФЛООН)

• Опрацьовані елементи Стратегічного плану ООН щодо лісів на 2017-2030 рр. та чотирирічної програми роботи ФЛООН на 2017-2020 рр., взято участь у першому та другому засіданні спеціальної групи експертів відкритого складу для обговорення зазначених документів. План та операційну програму затверджено на робочій групі у січні 2017 року за активної участі Держлісагентства.

• За запитом Держлісагентства розпочато співпрацю із Секретаріатом ФЛООН щодо розробки проектних пропозицій міжнародної технічної допомоги для подачі донорським організаціям. 12-16 грудня в рамках цієї роботи в Держлісагентстві проведено тренінг щодо принципів та механізмів започаткування міжнародної технічної допомоги та отримання доступу до міжнародних фінансових механізмів у лісовому господарстві.

Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) - Лісовий комітет. Представлено позицію України стосовно індикаторів цілей збалансованого розвитку у відношенні лісів та Стратегії ФАО у питаннях змін клімату в рамках 23-ї сесії Комітету.

На регіональному рівні:

Лісова Комісія ФАО та Комітет по лісу та лісовій галузі ЄЕК ООН (COFFI)

• На постійній основі виконуються зобов'язання члена спільного бюро Європейської лісової комісії ФАО і Комітету по лісу та лісовій галузі ЄЕК ООН щодо узгодження порядку денного заходів, організації та проведення перегляду інтегрованого плану робіт спільної секції лісового господарства та лісоматеріалів ЄЕК ООН/ФАО.

• Взято участь у роботі 38-й сесії робочої групи з питань лісової статистики, економіки та управління ЄЕК ООН/ФАО.

Процес «Ліси Європи» (Міністерська конференція по захисту лісів в Європі).

• Опрацьовані пропозиції секретаріату щодо плану робіт процесу на 2016-2020 роки та взято участь у роботі групи експертів з метою обговорення та затвердження плану робіт процесу. Представника Держлісагентства обрано співголовою робочої групи стосовно перегляду формату діяльності процесу «Ліси Європи».

• Опрацьовані матеріали щодо оцінки роботи процесу та підготовлено проект анкети для визначення статусу процесу «Ліси Європи», напрямків його подальшої роботи та розробки правил процедури.

- За співголокування Україною проведено перше засідання робочої групи з перегляду формату діяльності процесу «Ліси Європи».

Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат.

У 2016 році взято участь у засіданні Робочої групи Карпатської конвенції зі сталого управління лісами. Узгоджено порядок надання інформації щодо пралісів Карпатського регіону.

Міжнародний конкурс «Молодь в лісах Європи»

- У 2016 році вперше проведено національний відбір учасників Міжнародного конкурсу «Молодь в лісах Європи».
- Делегація України взяла участь у фіналі міжнародного конкурсу (28-30 вересня, Латвія).

Двостороннє співробітництво

Україна-Туреччина. Група спеціалістів Держлісагентства пройшла тренінг у Міжнародному навчальному центрі з лісового господарства в Анталії (Туреччина) щодо вивчення системи протипожежного захисту лісів.

Проведена зустріч з представниками Генерального директорату лісового господарства Туреччини з метою опрацювання подальшого впровадження Угоди про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки в галузі лісового господарства.

2-7 жовтня 2016 року відбувся візит представників Генерального директорату лісового господарства Міністерства лісового та водного господарства Турецької Республіки в Україну. Під час візиту турецькі колеги мали нагоду з власного досвіду оцінити стан лісів України та побачити і оцінити особливості ведення лісового господарства в Україні. За результатами обговорення домовлено, що в рамках виконання угоди про співробітництво між Урядами України та Турецької Республіки у галузі лісового господарства навесні 2017 року буде проведено стажування українських фахівців у Туреччині з питань проведення біологічних заходів боротьби із шкідниками та хворобами лісу та протипожежної охорони лісів. Крім того, будуть продовжені роботи, направлені на започаткування інвестиційних проектів в Україні у сфері охорони лісів від пожеж та започаткування біологічних заходів боротьби із шкідниками та хворобами.

Україна-Австрія. У вересні-жовтні 2016 року Держлісагентством був підготовлений та узгоджений з австрійською стороною проект Меморандуму про взаєморозуміння та співпрацю між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Федеральним міністерством сільського, лісового, водного господарства та екології Австрійської Республіки в галузі лісового господарства. 20 жовтня 2016 року під час візиту делегації Мінагрополітики до Австрії Меморандум був підписаний міністрами двох держав.

Україна-Словенія. Держлісагентством розпочато роботу щодо підготовки Меморандуму про взаєморозуміння та співпрацю в галузі лісового господарства з лісовою адміністрацією Словенії.

Проекти міжнародної технічної допомоги

- За фінансової підтримки Федерального міністерства у справах довкілля, охорони природи, будівництва та ядерної безпеки Федеративної Республіки Німеччини та сприяння Дунайсько-Карпатської Програми Всесвітнього фонду природи у 2016 році розпочато реалізацію проекту «Ідентифікація та збереження старовікових лісів та пралісів в Українських Карпатах».

- Опрацьовувалось питання щодо започаткування проекту за фінансової підтримки уряду Норвегії, один з компонентів якого буде спрямований на розвиток лісовпорядного планування з метою отримання інформації щодо можливих деревних ресурсів для біоенергетичного сектору.

- Опрацьовувалось питання щодо започаткування за підтримки Федерального міністерства сільського господарства та продовольства ФРН проекту, направлено на підвищення кваліфікації українських лісівників.

- Опрацьовувалось питання щодо започаткування українсько-німецько-австрійського проекту, направлено на забезпечення достовірної та об'єктивної інформації щодо лісів, зокрема, проведення державного обліку лісів України.

Участь у міжнародних заходах за кордоном:

- 5-6 квітня 2016 року взято участь у міжнародному семінарі з метою обговорення досвіду впровадження директиви 995/2010 стосовно запровадження вимог до операторів, що поставляють лісоматеріали та продукцію із деревини на ринок ЄС (м. Прага, Чеська Республіка).

- 6-9 та 20-22 вересня 2016 року взято участь у навчальних поїздках в рамках програми CBC01013 «FORSOC: Ліси для суспільства – ліси без бар'єрів» з метою вивчення досвіду взаємодії лісівників з громадами, питань лісової педагогіки та лісового туризму.

- 4 жовтня 2016 року взято участь в інформаційному заході спільної програми ЄС та Ради Європи щодо удосконалення смарагдової мережі в Європейському регіоні (м.Мінськ, Республіка Білорусь).

- 16-18 листопада 2016 року взято участь у тренінгу, організованому Європейською комісією щодо контролю та інспектування африканської чуми свиней (м.Мінськ, Республіка Білорусь).

Міжнародні заходи лісівничого профілю в Україні:

- Забезпечено участь представників Європейського інституту лісу у виїзній нараді з метою обговорення стану лісів Карпатського регіону (7-8 вересня 2016 року).

- 15 вересня 2016 в Держлісагентстві проведено національний діалог «Санітарні рубки в Україні – стан та перспективи». Участь у заході взяли представники спільної секції лісового господарства та лісової промисловості ЄЕК ООН/ФАО, Департаменту лісового господарства «Державні ліси Польщі», кафедри лісозахисту та деревинознавства Білоруського державного технологічного університету, Беллісозахисту.

Наукова робота

Фундаментальні дослідження в галузі лісового господарства виконує одна організація подвійного підпорядкування Держлісагентства та НАНУ – Український науково-дослідний інститут лісового господарства і агролісомеліорації ім. Г.М.Висоцького (УкрНДІЛГА). Пріоритетним напрямом фундаментальних наукових досліджень УкрНДІЛГА є технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів та покращення їх якості і безпечності, збереження біорізноманіття. За КПКВК 2805020 напрямом «Фундаментальні дослідження у сфері лісового господарства» УкрНДІЛГА пророблюється тема № 13 «Розробити наукові підходи щодо отримання, розмноження та вивчення перспективних форм і сортів лісових деревних порід для створення насаджень різного цільового призначення».

Згідно затвердженого Тематичного плану науково-дослідних робіт на 2015 – 2019 рр. орієнтовний загальний обсяг фінансування фундаментальних досліджень в УкрНДІЛГА на весь строк виконання теми складає 7188,3 тис. грн. У 2016 році він склав 510 тис. грн. (у т.ч. за рахунок загального фонду – 510,0 тис. грн.), що становить 13% від загального обсягу фінансування науково-дослідних робіт, які виконувалися Інститутом за рахунок коштів Державного бюджету в 2016 році. Бюджетні кошти, які були спрямовані на проведення фундаментальних досліджень, використані в повному обсязі за їх цільовим призначенням.

У процесі виконання фундаментальних досліджень Інститутом вивчено мінливість сосни звичайної в географічних культурах I та II поколінь та виявлено кращі походження, досліджено морфологічні особливості шишок і насіння кращих популяцій і дерев сосни звичайної, а також особливості анатомічної будови хвої дерев різного санітарного стану в осередках ураження кореневою губкою. Оцінено інтенсивність репродукції клонів дуба звичайного, сосни звичайної, ялини європейської. Досліджено особливості проходження мейозу мікроспорогенезу клонів плюсових дерев сосни звичайної. Вивчено гаметофітне та ембріональне виживання насінних зачатків у шишках лісових культур та плюсових дерев сосни звичайної сумського та харківського походження. Проведено оцінку за ростом і розвитком потомств плюсових дерев сосни звичайної і дуба звичайного. Проведено попередню оцінку сортів тополь і верб з метою їх використання у біоенергетиці. Визначено фунгіциди, придатні для стерилізації вихідного матеріалу при розмноженні *in vitro*. Опрацьовано методику отримання суспензійної культури дуба звичайного. Висаджено в ґрунт мікроклоновані у 2015 р. рослини дуба і фундука. Відібрано 7 постійних лісонасінневих ділянок (ПЛНД) дуба звичайного, 2 ПЛНД сосни звичайної, 14 кращих дерев сосни звичайної і 17 сосни жовтої. Кращі дерева сосни звичайної розмножено щепленням. Відібрано 25 дерев-кандидатів у плюсові у випробних культурах сосни звичайної та проведено їх щеплення.

Основними результатами виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень є створення генетичного резервату дуба

звичайного, створення та доповнення родинних плантацій дуба звичайного, сортовипробних культур тополь та верб, географічних культур псевдотсуґи Мензіса та дослідних культур ліщини деревоподібної, гібридів дуба і горіха та хвойних інтродуцентів, удосконалення методики введення експлантів в умови *in vitro*, переведення клонованих рослин дуба і фундука у відкритий ґрунт. За результатами досліджень підготовлено проміжний звіт за 2016 рік.

Прикладні наукові дослідження в галузі лісового господарства здійснюють 2 наукові установи подвійного підпорядкування (Держлісагентство та НАНУ): УкрНДЛГА та Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва ім. П.С.Пастернака (УкрНДГірліс).

У 2011 році експертна комісія при Відділенні загальної біології НАН України з атестації наукових установ, оцінивши рівень розвитку науково-технічного потенціалу та результати наукової діяльності, атестувала УкрНДЛГА та УкрНДГірліс. Результати атестації затверджено постановою Президії НАН України від 13.01.2016 №7.

УкрНДЛГА та УкрНДГірліс включені до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, що підтверджується свідоцтвами, виданими Держінформнауки: НВ №02192 від 23.09.2016 – про внесення УкрНДЛГА до зазначеного реєстру; НВ № 02228 від 13.12.2016 – про внесення УкрНДГірліс.

Фінансування зазначених установ проводиться згідно розподілів відкритих асигнувань.

Відповідно до Тематичного плану наукових досліджень Держлісагентства на 2015–2019 рр., затвердженого наказом Держлісагентства від 21.10.2014 № 455 із змінами, внесеними наказом Держлісагентства від 01.07.2015 № 184 у 2016 році прикладні дослідження виконувались за 13 темами у межах базового фінансування (загальний фонд) за бюджетною програмою 2805020 «Дослідження, прикладні розробки та підготовка наукових кадрів у сфері лісового господарства».

Дослідження підвідомчих наукових установ спрямовані на обґрунтування основних аспектів лісгосподарської діяльності з урахуванням Лісового Кодексу України, підписаних Україною міжнародних резолюцій і необхідності поєднання економічних і екологічних інтересів.

Всі дослідження наукових установ виконуються за пріоритетним напрямом розвитку науки і техніки «Раціональне природокористування», зокрема за пріоритетними тематичними напрямами: «Технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів та покращення їх якості і безпечності, збереження біорізноманіття» - 11 тем, «Технології моделювання та прогнозування стану навколишнього природного середовища» - 2 теми.

За звітний період:

1. Підготовлено та подано Національний звіт за результатами моніторингу лісів України у 2015 році для координаційного центру Міжнародної спільної програми моніторингу лісів ICP Forests (Thünen Institute of Forest Ecosystems, Eberswalde, Germany).

- Розроблено пропозиції до Національного плану заходів з моніторингу території України за допомогою засобів дистанційного зондування Землі.
- Оцінено вразливість рівнинних лісів України до зміни клімату шляхом моделювання впливу зміни клімату на життєздатність ценопопуляцій головних лісотвірних порід на основі моделі амплітуд толерантності флори.
- Складено перелік раритетної та адвентивної компоненти лісових фітоценозів у межах Лівобережно-Дніпровського лісостепового лісогосподарського округу.
- Досліджено вплив поступових, вибіркокових, санітарно-оздоровчих, комплексних рубок та рубок догляду на стан, особливості формування лісових насаджень та процеси природного поновлення у різних природно-кліматичних зонах України.
- Досліджено стан та особливості росту насаджень при різних типах пошкодження пожежами. Вдосконалено методи вивчення особливостей різних типів пошкодження сосняків низовими пожежами та визначення критеріїв прогнозування їх всихання.
- Підготовлено та подано пропозиції щодо шляхів реформування лісового господарства України.
- Визначено лісівничо-економічні параметри для здійснення поділянкової економічної оцінки лісових ресурсів на рівні лісогосподарського підприємства з використанням таблиць реляційної бази даних «Повидільна таксаційна характеристика земельних ділянок лісового фонду і додаткові відомості до них» в системі WebURL, розроблених ВО «Укрдержліспроект» України. Надано схему розрахунково-аналітичної бази з відповідними лісівничими, таксаційними та економічними параметрами за видами лісових ресурсів.
- Підготовлено та подано пропозиції до проекту Закону України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат.
- Узагальнено дані стосовно сезонного розвитку стовбурових шкідників сосни, тополевого, осикового, ільмового, вільхового фіолетового листоїдів і дубової блішки, дані стосовно поширення та розвитку соснового підкорового клопа у Новгород-Сіверському Поліссі, стовбурових шкідників незімкнених соснових культур у Придонецьких борах.
- Досліджено динаміку та особливості росту садивного матеріалу сосни звичайної та дуба звичайного із закритою кореневою системою з різними варіантами підживлення сіянців для інтенсифікації їх росту.
- Апробовано методику вивчення і оцінювання росту та стану захисних насаджень (лісових смуг різного цільового призначення та лісонасаджень на рекультивованих землях) із використанням космічних знімків та застосуванням геоінформаційних систем (ГІС).

- Відібрано 1 генетичний резерват і 7 постійних лісонасінневих ділянок (ПЛНД) дуба звичайного, 2 ПЛНД сосни звичайної, 14 кращих дерев сосни звичайної і 17 сосни жовтої в деревостанах Кіровоградської, Полтавської і Харківської областей.

- Закладено дослідні ділянки з вивчення географічної мінливості ялівця віргінського, з вивчення індивідуальної мінливості шишок та насіння сосни звичайної, з вегетативного розмноження фундука, з вкорінення тополь (26 сортів) і верб (11 сортів).

- Визначено фунгіциди, придатні для стерилізації вихідного матеріалу при розмноженні *in vitro*. Опрацьовано методику отримання суспензійної культури дуба звичайного.

- Проведено аналіз різних прогнозів зміни клімату для рівнинної частини України, зокрема – кількісних оцінок очікуваних змін за сценарієм А1В на початок, середину та кінець ХХІ ст. порівняно із кліматичною нормою (1961 – 1990 рр.). Із застосуванням методів ГІС аналізу встановлено динаміку зміни кліматичних зон Воробйова та ГТК Селянінова. Розроблено методику та проведено оцінювання вразливості рівнинних лісів України до зміни клімату шляхом моделювання впливу зміни клімату на життєздатність ценопопуляцій головних лісотвірних порід на основі моделі амплітуд толерантності флори за показниками аридності/гумідності клімату, континентальності клімату та кріоклімату.

- Узагальнено дані стосовно сезонного розвитку стовбурових шкідників сосни, тополевого, осикового, ільмового, вільхового фіолетового листоїдів і дубової блішки, дані стосовно поширення та розвитку соснового підкорового клопа у Новгород-Сіверському Поліссі, стовбурових шкідників незімкнених соснових культур у Придонецьких борах.

- Розпочато вдосконалення розроблених методів вивчення особливостей різних типів пошкодження пожежами сосняків та визначення критеріїв прогнозування їх розвитку. Розпочато опрацювання інструкції «Fire Effects Monitoring and Inventory System». Проведено порівняльний аналіз методів розрахунку пожежної небезпеки в лісах на основі кліматичних та інших показників.

УкрНДІЛГА та УкрНДІГірліс проведено комплекс інвентаризаційних робіт на стаціонарних дослідних об'єктах та створено мережу науково-виробничих об'єктів з вивчення природного поновлення, комплексних рубок, рубок догляду та кращих генотипів і популяцій лісових деревних рослин. Закладено близько 300 пробних площ та дослідних ділянок у різних природних зонах України з метою отримання даних щодо розробки і вдосконалення систем ведення лісового господарства, лісовідновлення та лісорозведення, лісової селекції, вивчення і збереження генетичного потенціалу лісів України, їх біорізноманіття, охорони та захисту лісу, екології лісу та моніторингу лісових екосистем, агролісомеліорації і лісової рекультиваци, лісової радіології, мисливствознавства, економіки, організації та управління лісового

господарства, а також нових інформаційних технологій в лісовому господарстві.

Відповідно до Тематичного плану наукових досліджень Держлісагентства на 2015-2019 р.р. підготовка заключних документів у вигляді проектів нормативно-технічної документації передбачається наприкінці терміну проробки бюджетних тем, тому видом створеної науково-технічної продукції за 2016 рік є проміжні звіти.

У 2015 році бюджетні кошти використані в повному обсязі за їх цільовим призначенням. Заплановані на звітний період дослідження, виконано в повному обсязі.

Окрім бюджетних тем на замовлення підприємств галузі в УкрНДІЛГА виконувалось 31, УкрНДІГірліс - 35 госпдоговірних тем, спрямованих на наукове вирішення гострих виробничих проблем лісового господарства, та надавалися консультаційні науково-методичні послуги. УкрНДІГірліс проведено лісівничо-екологічна експертиза технічної документації на будівництво 25 лісових автодоріг.

У межах виконання НДР за господарськими договорами підготовлено таку науково-технічну документацію:

1. Рекомендації щодо особливостей розвитку сосняків ушкоджених низовими пожежами, та визначення критеріїв прогнозування їх всихання для ДП «Жовтневе лісове господарство», ДП «Клесівське лісове господарство», ДП «Рокитнівське лісове господарство», ДП «Сарненське лісове господарство».

2. Пропозиції з проведення заходів щодо відтворення дубових лісостанів в умовах Сумсько-Тростянецького фізико-географічного району.

3. Рекомендації з усунення негативних наслідків патологічних процесів у хвойних насадженнях, що всихають (ДП «Любешівське лісомисливське господарство», ДП «Прибузьке лісове господарство», ДП «Малинське лісове господарство», ДП «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство», ДП «Маневицьке лісове господарство», ДП «Колківське лісове господарство», ДП «Городоцьке лісове господарство», ДП «Ратнівське лісомисливське господарство», ДП «Старовижівське лісове господарство», ДП «Сарненське лісове господарство», ДП «Білоцерківське лісове господарство», ДП «Соснівське лісове господарство», ДП «Баранівське лісомисливське господарство», ДП «Малинський лісгосп АПК», ДП «Ємільчинський лісгосп АПК», ДП «Словечанський лісгосп АПК»).

3. Надано лісівничо-екологічну оцінку поступових і вибіркових рубок та лісовідновлення в букових і ялицевих лісах (ДП «Берегометське лісомисливське господарство», ДП «Сторожинецьке лісове господарство», ДП «Чернівецьке лісове господарство»)

4. Розроблено систему екологічно орієнтованого лісокористування при переході на ландшафтнo-водозбірний принцип в умовах ДП «Путильське лісове господарство».

5. Підготовлено наукове обґрунтування щодо доцільності проведення санітарно-оздоровчих заходів у природоохоронних лісах ДП «Рахівське лісове

господарство», ДП «Ясінянське лісомисливське господарство», ДП «Брустуриянське лісомисливське господарство».

6. Підготовлено наукове обґрунтування щодо доцільності проведення лісгосподарських заходів у ДП «Кутське лісове господарство» та на території лісового заказника загальнодержавного значення «Скит Манявський» у Манявському лісництві ДП «Солотвинське лісове господарство».

7. Надані рекомендації щодо формування рекреаційного лісокористування в лісах державних підприємств, що координується Івано-Франківським ОУЛМГ.

8. Розроблено схему створення регіональної екомережі Верховинського, Косівського, Снятинського, Городенківського, Тлумацького районів.

9. Розроблено технічну документацію по лісовим автодорогам та дорожнім спорудам.

У 2016 році оновлено склад Науково-технічної ради Держлісагентства. У 2016 році розглянуті і схвалені: «Рекомендації з удосконалення технології лісозаготівель при різних способах рубок в гірських лісах Українських Карпат», «Рекомендації з рубок переформування в основних типах лісу Українських Карпат», «Рекомендації щодо ефективного використання клонового лісового насінництва в Карпатському регіоні та створення плантацій підвищеного генетичного рівня», «Рекомендації з відтворення стійких деревостанів на вітровальних, уражених хворобами ділянках і в рекреаційно-оздоровчих лісах Карпат», «Рекомендації з ведення лісового господарства в ялинниках Українських Карпат», «Рекомендації з заміни похідних ялинників Українських Карпат на корінні деревостани».

Науково-дослідні інститути галузі приділяють значну увагу зміцненню й розширенню контактів із міжнародними установами, участі в спільних міжнародних проектах.

Вчені інститутів співпрацюють з науковими установами Білорусі, Польщі, Чехії, Фінляндії, Нідерландів, Австрії, Швейцарії, США, Німеччини тощо. Співробітники УкрНДІЛГА та УкрНДІГірліс беруть участь у діяльності Європейських робочих мереж EUFORGEN зі збереження генетичних ресурсів головних широколистяних деревних порід.

У 2016 році науково-дослідні інститути галузі брали участь у таких міжнародних проектах і програмах.

УкрНДІЛГА

1. Проект Європейської Кооперації з науки і технологій (COST) Action FP1103 «Всихання ясена в Європі: розробка порадики та стратегії збалансованого управління» (FRAXBACK) (Австрія, Бельгія, Швейцарія, Чехія, Німеччина, Данія, Естонія, Іспанія, Фінляндія, Франція, Хорватія, Угорщина, Італія, Литва, Латвія, Норвегія, Польща, Румунія, Швеція, Сербія, Словенія, Словаччина, Туреччина, Велика Британія, Китай, Нова Зеландія, Росія, Україна).

2. Проект Європейської Кооперації з науки і технологій (COST) «Визначення інвазійності та ризику поширення дотистроми» («Determining

Invasiveness And Risk Of Dothistroma» – DIAROD) (Австрія, Бельгія, Білорусь, Канада, Південна Африка, Нідерланди, Греція, Македонія, Чехія, Німеччина, Данія, Естонія, Іспанія, Фінляндія, Франція, Хорватія, Угорщина, Італія, Литва, Латвія, Норвегія, Польща, Румунія, Швеція, Сербія, Словенія, Словаччина, Туреччина, Велика Британія, Китай, Нова Зеландія, Росія, Україна).

3. Міжнародна спільна програма моніторингу лісів у регіоні Європейської Економічної Комісії ООН (UN-ECE ICP Forests) (42 країни-учасниці з Європи, США, Канада).

4. Проект «Дослідження реакції дерев на екстремальні умови» STReESS (Studying Tree Responses to Extreme Events) у межах європейського співробітництва у сфері науки та технології (COST) FP1106 (країни ЄС).

5. Проект «ФЛЕГ» під егідою WWF (правозастосування та управління в лісовому секторі Східного регіону дії Європейського інструменту сусідства і партнерства)

6. Спільний українсько-польський проект «Вплив глобальних змін клімату на адаптацію та ріст підвидів сосни жовтої (*Pinus ponderosa*) в Україні» у межах та за фінансової підтримки програми європейського співробітництва у сфері науки та технології (COST).

УкрНДГірліс

1. Проект «FORSOC: Ліси для суспільства – ліси без бар'єрів.

2. Програма COST Action - ES 1203 «Посилення життєвості вразливих гірських лісових екосистем через зміни умов довкілля (SENSFOR)».

3. Програма COST Action - FP 1202 «Посилення та охорона маргінальних популяцій за умови зміни клімату в Європі».

4. Програма COST Action - FP 1202 «Посилення та охорона маргінальних популяцій за умови зміни клімату в Європі».

5. Програма COST Action - FP 1403 «Інвазійні деревні види у європейських лісах – досвід, ризику та можливості».

6. Взято участь у підготовці документів для засідання робочої групи Карпатської конвенції по сталому веденню лісового господарства.

Перспективи розвитку міжнародного співробітництва прямо пов'язані із стимулюванням участі науковців у міжнародних проектах. Участь науковців в міжнародних проектах відбувається, як правило, за власної ініціативи.

У 2016 році співробітники УкрНДЛГА та УкрНДГірліс прийняли участь у 2 виставках, 110 наукових конференціях і семінарах, з них 9 у країнах ближнього й 11 – далекого зарубіжжя.

Фаховим друкованим виданням УкрНДЛГА є міжвідомчий тематичний науковий збірник «Лісівництво і агролісомеліорація». У 2016 році вийшло з друку 2 випуски збірника «Лісівництво і агролісомеліорація», підготовлено до друку 2 випуски. Збірник наукових праць «Лісівництво і агролісомеліорація» включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (ICI) (ICV 2015: 44.10)

Загалом у 2016 році науковцями опубліковано 269 друкованих праць, у тому числі: монографії – 9, навчально-методичний посібник – 2, методичні рекомендації – 1, брошури – 6, статті – 187, тези – 64.

В наукових установах діє аспірантура для підготовки наукових кадрів з відривом та без відриву від виробництва за спеціальностями: 06.03.01 – лісові культури та фітомеліорація; 06.03.03 – лісознавство і лісівництво. В УкрНДІГірліс – із спеціальності 06.03.03. Крім того, в УкрНДІЛГА відкрита докторантура за спеціальністю 06.03.03 – лісознавство та лісівництво.

Підготовка докторантів у 2016 році не проводилась у зв'язку із обмеженістю бюджетних коштів на зазначені напрямки та відсутністю заяв кандидатів до вступу в докторантуру УкрНДІЛГА.

Кількість аспірантів в УкрНДІЛГА на кінець року складала 4 особи, у т.ч. з відривом від виробництва – 3. Кількість здобувачів становить 4 особи.

У 2016 році прийом та випуск аспірантів з аспірантури УкрНДІЛГА не проводились. Впродовж року було відраховано три аспіранти – двох із відривом від виробництва та одного без відриву.

У 2016 р. здобутки провідних науковців Інституту відзначені на державному рівні. Указом Президента України №440/2016 від 11 жовтня 2016 р. директору УкрНДІЛГА, члену-кореспонденту НААН України, доктору сільськогосподарських наук, професору Ткачу Віктору Петровичу присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки 2015 року за цикл наукових праць «Наукові основи збереження та відновлення біотичного і ландшафтного різноманіття України в умовах змін навколишнього середовища» у складі творчого колективу.

III. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

За результатами господарсько-фінансової діяльності підприємств галузі у 2016 році отримано 12355,4 млн грн чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), що на 1940,8 млн грн (19%) більше, ніж у 2015 року.

Чистий прибуток становив 597,2 млн грн, з якого 447,9 млн грн (75%) відраховано до державного бюджету.

На ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів спрямовано 4503,4 млн грн, з них 4437,2 млн грн, або 98,5% власних обігових коштів підприємств та 66,2 млн грн або 1,5% коштів державного бюджету.

Джерела витрат на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів:

	2015 р.	2016 р.	Відхилення
Всього витрат, млн грн	3688,3	4503,4	815,1
<i>у тому числі :</i>			
Власні кошти, млн грн	3290,1	4437,2	1147,1
<i>питома вага, %</i>	89,2	98,5	9,3
Кошти державного бюджету, млн грн	398,2	66,2	-332
<i>питома вага, %</i>	10,8	1,5	-9,3

За 2016 рік підприємствами галузі сплачено до бюджету 3299,5 млн грн податків та платежів, що на 1239,8 млн грн (60%) більше, ніж за 2015 рік.

З них до державного бюджету сплачено 2129,9 млн грн (65%), до місцевих бюджетів – 1169,6 млн грн (35%).

Найбільшу питому вагу в сумі сплачених податків та платежів становить рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів – 27,8% або 917,9 млн гривень.

Крім податків, підприємствами галузі за звітний період сплачено 908,4 млн грн Єдиного соціального внеску.

Разом сплачено 4207,9 млн грн податків та ЄСВ, що на 1048,3 млн грн більше, ніж за 2015 рік.

**Сплата податків та платежів державними підприємствами
Держлісагентства**

млн грн

	2015 р.	2016 р.	Відхилення
Внесено до бюджету всього	2059,7	3299,5	1239,8
з них:			
до державного бюджету	1307,9	2129,9	822,0
в тому числі:			
<i>рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів;</i>	431,4	461,9	30,5
до місцевих бюджетів	751,8	1169,6	417,8
в тому числі:			
<i>рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів;</i>	309,2	456	146,8
Сплачено Єдиного соціального внеску	1099,9	908,4	-191,5
<i>Разом сплачено податків та ЄСВ</i>	3159,6	4207,9	1048,3

Державними підприємствами лісової галузі на 1 гривню отриманих бюджетних коштів на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів сплачено 8 грн у 2015 році та 64 грн у 2016 році податків та платежів.

Фінансування видатків Держлісагентства з державного бюджету

тис грн

Найменування бюджетної програми	2015 р.	2016 р.	Відхилення
Керівництво та управління у сфері лісового господарства	41770,2	49489,0	7718,8
Дослідження, прикладні розробки та підготовка наукових кадрів у сфері лісового господарства	4672,8	5122,1	449,3
Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді	398144,8	66247,3	-331897,5
Разом	444587,8	120858,4	-323729,4

У 2016 році за бюджетною програмою 2805060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» виділено 66,2 млн грн, що на 332 млн грн менше ніж у 2015 році.

Без державної фінансової підтримки залишилися лісгосподарські підприємства, які знаходяться у південних та східних регіонах, лісозахисні та лісовпорядні підприємства. Це значно вплинуло на охорону та захист лісів цих областей, адже лісові насадження, особливо на півдні, відіграють важливу захисну роль для збереження екосистеми та ведення сільського господарства.

За надані у 2016 році Держлісагентством та його територіальними органами платні адміністративні послуги до місцевих бюджетів надійшло 3,4 млн грн, що на 100 тис. грн більше ніж у 2015 році.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Станом на 01.01.2017 року в галузі працює 51250 осіб, з них робітників – 25869 осіб. У центральному апараті Державного агентства лісових ресурсів України та в територіальних органах, що належать до сфери управління Держлісагентства працює 543 державних службовця та 294 керівника державних підприємств, установ та організацій. Звільнено з посад 55 керівників державних підприємств.

Діюча схема управління Державного агентства лісових ресурсів України станом на 01.01.2017 року

